

in dark-blue clothes; see नीलम्बर. -**वसनः** the planet Saturn. -**वृन्तकम्** cotton. -**स्नेहः** (= **दृढस्नेहः**) Intense love. (नीले नीलीरागः तत्सदृशः स्नेहः। नीलीरागः स्थिरप्रेमा इति यादवः) गृहं विक्रयकालेऽपि नीललेहेन रक्षति Charudatta 3. 12.

नीलकम् 1 Black salt. -2 Blue steel. -3 Blue vitriol. -**कः** 1 A dark-coloured horse. -2 (In alg.) The third unknown quantity (corresponding to z of European Algebra).

नील(ला)ङ्गुः 1 A kind of insect. -2 An insect in general. -3 A kind of fly. -4 A jackal. -5 A large (black) bee. -6 A flower.

नीलति Den. P. 1 To be of a dark-blue colour. -2 To dye blue.

नीलिका 1 The indigo plant. -2 Moss (शैवाल); अपां तु नीलिकां विद्यात् Mb. 12. 283. 52. See नीला also.

नीलिनी, नीलिमन् m. Blue colour, darkness, blueness; प्रारम्भेऽपि त्रियामा तरुणयति निजं नीलिमानं वनेषु Mā. 5. 6; कज्जलमलिनविलोचनचुम्बनविरचितनीलिमरूपम् Git.

नीली (-लिः) 1 The indigo plant; तत्र नीलीरसपरिपूर्णं महाभाण्डमासीत् Pt. 1; एको ग्रहस्तु मीनानां नीलीमद्ययोरेथा Pt. 1. 260; Ms. 10. 89. -2 A species of blue fly. -3 A kind of disease. -**Comp.** -**राग** a. firm in attachment. (-**गः**) 1 affection as unchangeable as the colour of indigo, unalterable or unswerving attachment; नीलिनीरागो दृढप्रेमा Yādaya (see also नीलस्नेहः); न चातिशोभते यन्नापैति प्रेम मनोगतम्। तन्नीलीरागमाख्यान्ति यथा श्रीरामसीतयोः ॥ S. D. -2 a firm and constant friend. -**संधानम्** fermentation of indigo. °भाण्डम् an indigo vat.

नीव् 1 P. to grow fat.

नीवः A species of tree.

नीवारः [Un. 3. 1.] 1 Trade, traffic. -2 A trader. -3 A religious mendicant. -4 A place fit for the site of a house. -5 A dwelling, residence. -6 Mud. -**रम्** Water.

नीवाकः 1 Increased demand for grain in times of dearth. -2 Famine, scarcity.

नीवारः Rice growing wild or without cultivation; नीवाराः शुक्रगर्भकोटरमुखभ्रष्टास्तरुणामधः Ś. 1. 14; R. 1. 50; 5. 9, 15; (also नीवारक).

नीविः, -वी f. [निव्ययति निवीयते वा निव्ये-इन्; cf. Un. 4, 135] 1 A cloth worn round a woman's waist, or more properly the ends of the cloth tied into a knot in front, the knot of the wearing garment; प्रस्थानभिर्वा न बन्ध नीविम् R. 7. 9; नीविबन्धोच्छ्वसनम् Mā. 2. 5; Ku. 1. 38; नीविं प्रति प्रणिहिते तु करे प्रियेण K. P. 4; Me. 70; Śi. 10. 64. -2 The outer tie of a packet in which the offerings of a Sūdra at funeral obsequies are presented. -3 Capi-

tal, principal, stock; नीवीमवल्लितः द्विगुणः (दण्डः) Kau. A 2. 7; शेषमायव्ययौ नीवी च Kau A. 2. 6. -4 A stake, wager. -5 Prison; नीवी स्याद्बन्धनागारे धने स्त्रीबन्धने Nm.

नीवृत् m. Any inhabited country, realm, kingdom; आचक्रमुनिजामस्य नीवृत्तं कृतविक्रमाः Śiva B. 4. 28.....जेतुं कर्णाटनीवृत्तम् Śiva B. 9. 33; N. 2. 40.

नीत्र See नीघ्न.

नीशारः [नि-शू घञ् दीर्घः] 1 A warm cloth, a blanket. -2 A mosquito-curtain. -3 An outer tent or screen.

नीहारः [नि-हृ कर्मणि घञ् दीर्घः] 1 Fog, mist; नीहारममो दिनपूर्वभागः R. 7. 60; Y. 1. 150; Ms. 4. 113; नीहारधूमार्कानला-निलानाम् Yogagrantha. -2 Hoar-frost, heavy dew. -3 Evacuation. -**Comp.** -**करः** the moon.

नु ind. 1 A particle having an interrogative force and implying some 'doubt', or 'uncertainty'; स्वप्नो नु माया नु मतिभ्रमो नु Ś. 6. 10; अस्तशैलगहनं नु विवस्वानाविवेश जलधिं नु महीं नु Ki. 9. 7; 5. 1; 8 53, 9. 15, 54; 13. 4; Ku. 1. 46; क्षालितं नु शमितं नु बधूनां द्रावितं नु हृदयं मधुवरैः Śi. 10. 14; Ś. 2. 10. -2 It is very often compounded with the interrogative pronoun and its derivatives in the sense of 'possibly', 'indeed'; किं न्वेतस्यात्किमन्यदितोऽथवा Mā. 1. 17; एतावन्नू ३ इत्येतावद्धीति Bri. Up. 2. 1. 14; कथं नु गुणवद्विन्देयं कलत्रम् Dk.; see किं नु also. -3 Ved. Now, even now. -4 Now therefore, now then, therefore. -5 Like, as. -6 Quickly. -7 From this time forward. also (नू) Ved. Alone; नू मर्तो दयते सनिष्यन् Rv. 7. 100. 1.

नु I. 2 P. (नौति, प्रणौति; नुत; *caus.* नावयति; *desid.* नुनूषति) 1 To praise, extol, commend; सरस्वती तन्मिथुनं नुनाव Ku. 7. 90; Bk. 14. 112; see नू. -2 To roar, cry. -3 To sound, shout. -II. 1. **आ.** (नवते) To go. -*Caus.* To cause to be drawn into the nose; Charaka.

नु (नू) त p. p. Praised, extolled &c.

नुः f. Praise. -m. 1 A weapon. -2 Time.

नुतिः f. 1 Praise, eulogium, panegyric; परगुणनुतिभिः (v. l.) स्वान् गुणान् ख्यापयन्तः Bh. 2. 69. -2 Worship, reverence.

नुइ 6 P. (नुडति) To hurt, kill.

नुद 6 U. (नुदति-त्ते, नुत्त or नुत्त, प्रणुदति) 1 To push, push or drive on, impel, propel; मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चातु-कूले यथा त्वाम् Me. 9; U. 5. 1. -2 To prompt, incite, urge on; रथचरणसमाह्वस्तावदौत्सुक्यनुत्ता Śi. 11. 26; Ku. 6. 65. -3 To remove, drive away, cast away, dispel; अदस्त्वया नुत्तमनुत्तमं तमः Śi. 1. 27; केयूरबन्धोच्छ्वासितैर्नुनोद R. 6. 68; 8. 40; 16. 85; Ki. 3. 33; 5. 28. -4 To throw, cast, send. -5 Ved. To raise, lift up. -*Caus.* 1 To remove, drive away. -2 To prompt, incite, push on or urge forward. -With उप to drive away, remove; Śi. 4. 61. प्र° to dispel, drive off, remove; नयनप्रसरप्रणुत्तमिव वारिरुहम् Śi. 9. 71.